

Postřehy z hnízdění slípek zelenonohých

Some notes from the breeding of Moorhen (Gallinula chloropus)

Jiří Šafránek ¹⁾

¹⁾ MOS - středomor. pobočka ČSO, Čapky Drahovského 3, 752 51 Přerov, Česká republika; mospre-rov@astlas.cz

ŠAFRÁNEK J. 2007–2008: Postřehy z hnízdění slípek zelenonohých. *Some notes from the breeding of Moorhen (Gallinula chloropus)*. Zprávy MOS 65–66: 107–108

Autor popisuje krmení mláďat z druhého hnízdění slíčky zelenonohé mláďaty z prvního hnízdění. Zmíněny jsou i nezvyklé hlasové projevy těchto mláďat.

The feeding of five young Moorhens from the second brood by four young from the first brood is described. Some unusual calls of the species are also mentioned.

Keywords: Moorhen, young feeding, unusual call

Úvod

Slípka zelenonohá je sice druhým nejběžnějším chřástalovitým ptákem u nás, ale díky tomu, že žije skrytě v hustých porostech pobřežních a vodních rostlin, uniká pozornosti. Často se prozradí jen hlasovým projevem, ale ani ten není vždy jednoznačně určitelný.

Dne 13. 5. 2007 jsem procházel rákosinou na Odkališti A2 firmy Precheza a.s. v k.ú. Přerov (PR – Ol. kraj – 6570) a v místech, kde hraničí porost rákosy s vodní hladinou mne zaskočil neznámý hlas. Zněl, jako když praskne mýdlová bublina, a stále se opakoval. Zkusil jsem ho tedy napodobit, abych vyprovokoval jeho autora k přiblížení, abych ho mohl určit. Kupodivu to šlo velmi dobře. Stačilo pevně sevřít ústa a následně je rychle otevřít - při odpojení rtů vznikl podobný zvuk, který zněl jako prasknutí bubliny. Po jeho opakovaném užití se jeho původce sice odmlčel, ale takřka k noze mi připlavala dvě několikadenní mláďata slíčky zelenonohé. Napodobený zvuk byl tedy hlasem dospělé slíčky zelenonohé, která jím přivolávala svá kuřátka. Tento hlas jsem nenašel ani na CD Ptáci vod a mokřadů - díl 3 od Pavla Pelze.

Další zajímavé pozorování slípek zelenonohých jsem zažil dne 21. 7. 2007 u štěrčopískovny v k.ú. Majetín (OL - Ol. kraj - 6469) mezi Přerovem a Olomoucí. V západní části, kde se již delší dobu netěží, jsou břehy porostlé neprostupným náletem mladých vrb a topolů. Právě zde jsem zaslechl varování slíčky zelenonohé ve směsici těžko popsateľných skřeků a zvuků. Navíc se ozývaly z několika různých míst i vzdáleností. Po chvíli se mi podařilo najít v hustém porostu prošlapaný chodník rybářů a tak se dostat až k vodě. Asi 30 metrů ode mne se pohybovala neobvyklá skupina slípek zelenonohých. Čtyři mladí ptáci, plně opeření o velikosti dospělých, tedy letošní vospělá mláďata společně s pěti několikadenními, černě ochmýřenými kuřátky. Starší mláďata pobíhala po břehu i po mělčině a hledala potravu, k níž přivolávala malá kuřátka a v několika případech je i krmila. Po chvíli se z protějščího břehu začaly varovně ozývat dvě dospělé slíčky a přes volnou hladinu připlavaly k mláďatům. Chvíli se zde s nimi zdržely a pak zase odplavaly přes volnou hladinu k protějščímu břehu. Po celou dobu vydávala mláďata nejrůznější zvuky z několika míst najednou a občas se do toho ozývali i oba dospělí ptáci.

Celou tuto scénu jsem pozoroval několik minut i s kolegou Vladimírem Henebergem a Adolfem Goebelem, který její průběh zaznamenal i videokamerou. Vše nasvědčuje tomu, že šlo o mláďata jednoho páru slípek zelenonohých ze dvou hnízdění. Starší mláďata, již vyspělá se starala o své mladší sourozence ze druhého hnízdění

za občasného dohledu rodičovského páru. To již publikoval i HUDEC A KOL. (2005) s tím rozdílem, že uvádí „Mláďata nenásledují starší sourozence nijak trvale, více se drží rodičů“. Ve výše uvedeném případě se rodičovský pár vzdaloval poměrně daleko od obou mláďat.

Trojí hnízdění sýkory koňadry (*Parus major*) v jednom roce *Three broods of Great Tit (*Parus major*) in one season*

Karel Zvářal ¹⁾

¹⁾ Dukelská 3980, 760 01 Zlín, Česká republika

ZVÁŘAL K. 2007–2008: Trojí hnízdění sýkory koňadry (*Parus major*) v jednom roce. *Three broods of Great Tit (*Parus major*) in one season*. Zprávy MOS 65–66: 108–109.

Autor popisuje trojí hnízdění sýkory koňadry v jedné budce v roce 2006 ve Zlíně. První vejce bylo snešeno mezi 1.–3. dubnem, poslední mládě ze 3. hnízdění opustilo budku 27. července.

The three broods of one pair of Great Tits from the same nest box is described. The first egg of the 1st brood was laid between April 1–3, the last nestling from the 3rd nesting left nest box on July 27th. There are 118–120 days between these two dates.

Keywords: Great tit, three nesting

ÚVOD

Sýkora koňadra patří mezi naše nejhojnější pěvce. Hnízdí v rozličných dutinách na stromech i na stavbách, ve schránkách na dopisy nebo v plotních kovových trubkách. S oblibou obsazuje ptačí budky s otvorem větším než 30 mm. Její hustota se dá vyvěšováním budek mnohonásobně zvětšit, zvláště v mlazínách nebo nízkokmenných sadech.

Výrobou a vyvěšováním budek pro pěvce se zabývám intenzivně přes 20 let. Za tu dobu jsem instaloval cca 800 budek, v nichž je sýkora koňadra nejčastějším obyvatelem. Budky v hnízdění sezóně kontroluji pouze příležitostně, všechny kontroluji a čistím až na podzim.

Ve svém bydlišti v městské čtvrti mám rovněž rozmístěno několik budek, z nichž jedna je u frekventované cesty na topolu ve výšce 5,5 m, přímo nad kontejnerem pro pevný domovní odpad. Proto jsem také zaregistroval hnízdění v dubnu 2006, které se mi zdálo vzhledem k dlouhé zimě velmi časně. Sýkory však celou zimu navštěvovaly krmítko se slunečnicí, takže byly v dobré kondici. Dne 13. 5. 2006 poskakovalo na cestě mládě koňadry, které jsem odnesl k patě kmene. Druhý den (14. 5.) tam již nebylo, zatímco staří ptáci ještě krmili v budce zbylá mláďata. 15. května již byl v budce klid a sýkory nebylo slyšet ani v okolí. 20. 5. jsem viděl samici koňadry, jak nese do budky mech, z čehož jsem usoudil, že zahnízdí